

Kapitola 01 – Sýrie – složitá cesta do neznáma

Před pár měsíci jsem si návštěvu do Sýrie na poslední chvíli rozmyslel. Ale po krátkém přesvědčování se se k cestě přece jenom rozhoduji. Letecké společnosti své lety do Damašku sice dočasně zrušily, volím tedy svou původní variantu.

Letadlo společnosti Pegasus Airlines mě opět spolehlivě dopravuje z Vídně přes Istanbul do jihotureckého města Gaziantep.

Již jako zkušený místní cestovatel se před půlnocí přepravuji do hotelu, který jsem objevil před necelým půl rokem.

Ráno při snídani studuji mapu cesty do Kilisu, hraniční obce mezi Tureckem a Sýrií.

Číšník, který mě obsluhuje, nepokrytě zvědavě sleduje mou mapu, pak usedá proti mně ke stolu a vyhrkne "Ahoj, já jsem Ahmed. Co to chystáš, prosím Tě ? Nezbláznil ses ? Ty chceš do Sýrie ?"

Přítakávám mu a ptám se, zda hraniční přechod v Kilisu je otevřen. Prý je, ale vůbec mi mé plány nedoporučuje.

Nevzdávám se, chci to alespoň zkusit. Červík pochybností s mým plánem ve mně hlodá a hlodá.

Před hotelem nasedám do dolmuše a nechávám se odvézt na kraj města, na otogar. Tedy na autobusové nádraží. Autobus do šedesát kilometrů vzdáleného Kilisu tu stojí poloprázdný. Odjíždím zhruba za dvě hodiny. Za necelé dvě hodiny jsem na místě. Sýrie je odtud pouhých pět kilometrů.

Vyptávám se přímo na autobusovém nádraží na možnosti přechodu. Prý nejlepší je to v podvečer. Přechod je otevřen po celých dvacet čtyři hodin denně, ale kontroly trvají celou věčnost. A pěšky prý neprojdou, musí mě někdo vézt v autě.

Ale kdo ? U čaje se zde v Turecku člověk dozví nejvíce. Po chvíli ke mně přisedá postarší chlapík v mém věku. "Slyšel jsem, že chceš do Sýrie. Kam ?" Odpovídám, že do Aleppa.

"Mohu Tě za chvíli vzít, dnes jsem sem přivezl svou rodinu a vracím se ještě pro naše věci. Mám pět dětí a manželka i ony se v Aleppu bojí. Jdou zvěsti, že se armáda připravuje na potlačení demonstrací. Jseš blázen, co chceš v Sýrii hledat ?"

"Chci vidět syrské památky, nic víc, nic míň."

"Jak chceš, dej mi dvacet dolarů, připrav si tak padesát pro celníky a jedeme" Sumě se ani moc nedivím, počítám, že tato cesta mě na úplatcích bude něco stát.

Za chvíli jsme u přechodu. Proti nám stojí dlouhá fronta, světlometry aut jsou vidět daleko do syrské krajiny. Naším směrem jedou ještě dvě auto a to je vše.

"Nevystupuj, celník přijde sem. Dej mu pas a v něm bankovky"

Celník přichází a prohlíží si mne. Můj řidič s ním něco probírá a dost často se plácá do čela. Trochu se klepu, ale snažím se to nedat znát.

Celník si bere můj pas a odchází do omlácené budovy. Za půl hodiny přichází zpět, beze slova mi podává pas a mává rukou.

Jedeme do Aleppa ! Naše české noviny mi daly informace, že se do Sýrie nedá dostat. Jsem tu ! Silnice se jako mávnutím kouzelného proutku změnila. Samá díra, samý šutr, místo asfaltu hrubý šterk.

Před devátou večerní jsme v Aleppu. Můj dopravce mě vysazuje přímo v centru, u citadely. "Tak hodně štěstí" přeje mi. Totéž přeji i jemu.

Vcházím do nejbližšího hotelu. Místní na mne koukají s otevřenými ústy. Zhruba hodinu jim vyprávím, jak jsem se sem dostal. Majitel hotelu a pár jeho přátel jen kroutí hlavou.

Dostávám pozdní večeři a jdu spát.

Před usnutím slyším v dáli občasné výstřely a pomalu si začínám uvědomovat svoji situaci. Snad strach nepřeváží nad zvědavostí. Uvědomuji si, že budu potřebovat štěstí jako nikdy jindy.... Ale to už spím.

Kapitola 02 – Sýrie – Aleppo

Ráno již za rozbřesku sedím na recepci a pojídám arabský chléb s trochou marmelády. Dozvídám se, že s potravinami začíná být v Aleppu problém. Kdo nemá příbuzné na vesnicích, shání, kde se dá. I ceny chleba dennodenně stoupají.

O benzinu a dalších životních nutnostech ani nemluvě.

Před opuštěním hotelu si kontroluji svůj pas. Razítko vstupu, které jsem včera dostal, je ve spodních místech rozmazané, nečitelné. Asi celník nechtěl, aby dobu přechodu nemohl nikdo přecíst a nebylo tak možné ho vypátrat. Jen doufám, že s tím nebudu mít při dalších kontrolách problémy.

S kontrolami počítám, ale že jich bude v příštích dnech tolik, to jsem ani ve snu nečekal.

První kontrolu ozbrojených mužů v maskáčích překonávám hned při své cestě ke vstupu do citadely. Míjím rušný arabský sūk, tedy jak se zde nazývají tržiště, a parta vojáků stojí přede mnou. Luští rozmazaný otisk razítka v mém pasu a ptají se na důvod mé návštěvy.

Ukazuji na citadelu a rukama nohama vysvětluji svůj zájem o tuto památku. Chtějí vidět můj fotoaparát. Předávám jim ho a asi jejich velitel si se zájmem prohlíží mé dosavadní fotky.

Před touto cestou jsem udělal pár změn. Nebral jsem si s sebou svůj nejlepší fotoaparát, ani své velkokapacitní SD karty. Místo to jsem si vzal na cestu obyčejný kompakt s malým zoomem a deset dvou a čtyř gigabajtových karet. To pro případ, že bych o nějakou přišel. Aby zbylo alespoň něco. Karty schovávám na pár místech v kapsách a v batohu.

Mé razítko se jim moc nezamlouvalo, nicméně jsem propuštěn směrem k citadele.

U vchodu platím vstup a slavnostně vcházím po mostě do hradu.

Aleppská citadela je považována za jeden z nejstarších, ne-li vůbec nejstarší, hradů na světě.

Osídlení Aleppa je prokazatelné již v době tří tisíc let před naším letopočtem. A to právě v místech dnešního hradu.

Hrad je obrovský a nádherně zachovaný. Prohlížím si nádherný amfiteátr, který i dnes slouží k různým kulturním akcím.

Součástí rozlehlého hradu jsou i zachovalé arabské lázně, tzv. hammám.

Kopec, na které dnes citadela stojí, již v dávných časech prokazatelně obývali Chetitové, následně Asyřané, Babyloňané, Peršané.

Při své cestě na východ ovládl Aleppo Alexandr Veliký, po něm Seleukovci, Římané, Byzantínci. Nejen různými národy bylo město několikrát zničeno. Se zemí ho srovnala i tři devastující zemětřesení v desátém století našeho letopočtu.

Ale obyvatelé se nikdy nedali a stavěli město znovu a znovu.

Dnešní citadela byla do své podoby vystavěna v jedenáctém století Núrudínem, v jeho díle pokračoval, všem kteří se zajímají o křížácké války, známý, vladař Saladin.

Hrad byl tak pevný, že odolal i křížákům ve století dvanáctém.

Nicméně v dalších staletích nestačili jeho obránci na hordy Mongolů, kteří se sem dostali při svých výbojích na západ.

Pak přišli do oblasti Turci a Aleppo se na dlouhou dobu stalo součástí osmanské říše.

Poslední závažné zemětřesení v roce 1822 zasadilo Aleppu ohromnou ránu. Přes 60% obyvatelstva zemřelo a město včetně citadely bylo srovnáno se zemí.

Ale z ruin vyrostlo znovu.

V citadele trávím skoro celý den. Fotím jako o život. Chci zachovat tuto nádheru alespoň ve své duši (a na fotografiích...)

Odpoledne navštívuji Staré město. Město plné spleťtých uliček, které mnohdy končí slepé, zastavěné nádhernými arabskými domy, nekončící množství krámků s tradičními arabskými výrobky, ohromné množství prodávajících a kupujících. A já. Jeden z mála turistů dnes.

Pozvání na čaj a nabídky potřebného i zcela nepotřebného zboží míjí jedna druhou. Stmívá se, večer je tu co by dup. Vracím se zpět ke svému hotelu. Jsem domluven s majitelem na večeři.

Nechci moc riskovat, a tak vynechávám mešity a velká náměstí. Prostě místa, kde se srocuje větší množství obyvatel. Nebezpečí úrazu je v takovýchto místech dost velké.

O tom se přesvědčuji hned při večeři. Hoteliér sehnal snad to nejlepší, co se dalo v Aleppu sehnat. Stůl je plný dobrot. Prý jen pro mne. A za pět dolarů !

Platím a zvu ke stolu všechny, kteří se nacházejí v recepci. Jsou ze začátku rozpačití, ale malé děti vše usnadňují. Se smíchem se s nimi krmím.

Dospělí postupně přisedají a večerní chmury jsou rozptýleny.

Bohužel nově příchozí naši veselou náladu nesdílejí. Ukazují fotografie v mobilech z okolních čtvrtí. Mrtví, zranění, všude samá krev. Uticháme. I děti mlčí, jako by rázem dospěly.

Rozhoduji se rychle. Ptám se mého hostitele, zda je možné se ráno dostat do opuštěných mrtvých měst na západ od Aleppa. Chci vynechat velká města.

Kýve hlavou, že ano a domlouvá mi cestu s jedním příbuzným, který se nachází zde v místnosti.

Den byl dlouhý, unaven usínám hned po ulehnutí. Rány a výstřely, které se rozléhají kolem, již našťestí neslyším.

Kapitola 03 – Sýrie – Mrtvá města

Následující den se loučím se svými hostiteli a trochu uklidněn opouštím v osobním automobilu svého průvodce Aleppo.

Jedeme asi půl hodiny po slušné asfaltové silnici do malé vesnice na jihozápad od Aleppa. Řidič si s někým telefonuje a pak zastavuje před malým domkem a oznamuje mi, že tady končí.

Prý mi další cestu domluvil se svým kamarádem, který bydlí právě zde.

Z domku se hrne tlupa ušmudlaných děcek a láká ze mne sladkosti. Bohužel jich mám pouze poskrovnu, větší část mých zásob zabírají úplatkové turecké cigarety zakoupené v Gaziantepu.

Před domkem stojí rezavá dodávka a tři turisté. Seznamuji se. Dva jsou Němci a jeden Angličan.

Pojí nás stejný zájem. Navštívit mrtvá města.

Náš nový průvodce mi předkládá plán cesty. Za třicet dolarů nás proveze celým úsekem zde se rozkládajících měst, čeká mne jedno přenocování v přírodě a zítra navečer nás vysadí v Idlibu. Souhlasím. Smlouvat zde, v dnešní situaci, nemá moc smysl.

Ostatní spolucestující si myslí totéž, a tak po lehkém obědě vyrážíme.

Oblast mrtvých měst je pozoruhodná a na světě unikátní. Města byla vystavěna v době byzantské, mezi čtvrtým a sedmým stoletím našeho letopočtu. A pak následně do desátého století opuštěna. Pravděpodobně z obav před arabskými nájezdníky.

Ale je zajímavé, proč v dalších staletích nebyla znovu obydlena. Tuto otázku si dávám, když se procházím troskami vesnic Serjilla, Bara nebo Ebla. Navštívujeme osamoceně stojící kostel svatého Simeona, baziliku Qalb Loze nebo byzantský kostel Baqirha.

Začíná se stmívat a náš průvodce začíná stavět velký stan. Snášíme dřevo z širého okolí a rozděláváme oheň.

Večeři dostáváme od našeho hostitele. Je vynikající a jednoduchá. Spousty opečené zeleniny, arabský chléb a různé pikantní omáčky.

Usínám v absolutním tichu. Jen slabý vítr ruší "mrtvý" klid zdejší krajiny.

Hned po ránu opět rozdělávám oheň. Mí evropští spolucestující ještě přes hodinu spí.

